

15.3.2006

2065/4/04

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Jukka Lindstedt

Esittelijä: Oikeusasiamiehensihteeri Mikko Sarja

TYÖTILOJEN PUUTTEELLISUUS

1

ASIAN VIREILLE TULO

Kantelija kertoi, että hänet oli sijoitettu työskentelemään työtilaan, jonka sosiaali- ja terveysministeriön työsuojeluosasto oli sittemmin todennut sekä tilaltaan että ergonomialtaan lainvastaiseksi. Kantelijan mukaan hän oli raportoinut työnantajalleen tilaan liittyneistä puutteista ilman, että asiaan oli ennen edellä mainittua ministeriön kannanottoa kiinnitetty mitään huomiota.

3

RATKAISU

3.1

Oikeusohjeet

Työturvallisuuslaki (738/2002) velvoittaa työnantajaa huolehtimaan työntekijöidensä työturvallisuudesta. Lain tarkoituksena on 1 §:n mukaan parantaa työympäristöä ja työolosuhteita työntekijöiden työkyvyn turvaamiseksi ja ylläpitämiseksi sekä ennalta ehkäistä ja torjua työtapaturmia ja ammattitauteja ja muita työstä ja työympäristöstä johtuvia työntekijöiden fyysisen ja henkisen terveyden haittoja.

Työnantajalla on yleinen huolehtimisvelvoite työturvallisuuskysymyksissä. Työturvallisuuslain 8 §:n 1 momentin mukaan työnantaja on tarpeellisilla toimenpiteillä velvollinen huolehtimaan työntekijöiden turvallisuudesta ja terveydestä työssä.

Työturvallisuuslain 5 luvussa on annettu tarkemmat säännökset työn ja työolosuhteiden asianmukaisuudesta. Ne koskevat muun muassa työpisteen ergonomiaa (24 §), näyttöpäätetyötä (26 §), työpaikan ilmanvaihtoa ja tilavuutta (33 §) sekä valaistusta (34 §).

Työnantajan ohella myös työntekijällä on työhön ja työympäristöön liittyviä työturvallisuusvelvoitteita. Työturvallisuuslain 19 §:n 1 momentin mukaan työntekijän on viipymättä ilmoitettava työnantajalle ja työsuojeluvaltuutetulle muun

muassa työolosuhteissa havaitsemistaan puutteellisuuksista, jotka voivat aiheuttaa vaaraa tai haittaa työntekijöiden turvallisuudelle tai terveydelle.

Turvallisuus- ja terveystaakimuksesta on säädetty myös työpaikkojen turvallisuus- ja terveystaakimuksesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (577/2003).

3.2

Tapahtumatietoja

Saadun selvityksen mukaan kantelijalle oli tarjottu työskentelyä varten kolmea työtilaa: erillistä huonetta, sermein toisistaan erotettua työskentelytilaa ja puheena olevaa musiikkisalin takana ollutta huonetta. Kantelija oli selvityksen mukaan tuntenut kyseisen rakennuksen ja valinnut itse työskentelytilakseen viimeksi mainitun. Koska musiikkisalin häiriötekijät olivat olleet tiedossa, kantelijalle oli annettu lupa työskennellä tarvittaessa kotona.

Hämeen työsuojelupiiri oli tarkastanut kantelijan työtilan 19. ja 24.2.2004 todeten siinä useita puutteita: työskentelytila oli ollut liian matala, siellä ei ollut lainkaan ilmastointia, työpöytä oli ollut näyttöpäätetyöhön soveltumaton ja viereisestä kokoustilasta oli aiheutunut meluhaittoja, koska siellä oli pidetty päivittäin kokouksia ja kuoroharjoituksia eristämättömän oven takana. Näiden lisäksi musiikkisalin esiintyjät olivat iltaisin käyttäneet työtilaa taukotilanaan, ja vahtimestarit olivat joutuneet käymään siellä säätämässä äänentoistolaitteita.

Tarkastusten jälkeen työsuojelupiiri ja kaupunki olivat sopineet, että kantelijalle järjestetään ensi tilassa työturvallisuuslain sekä työpaikkojen turvallisuus- ja terveystaakimuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen vaatimukset täyttävä työtila. Sittemmin kantelija oli sijoitettu muualta vapautuneeseen työhuoneeseen.

3.3

Arviointia

Kantelijan työtilat olivat työsuojelutarkastuksessa osoittautuneet monin eri tavoin puutteellisiksi. Kaupungin menettelyä työnantajana on kuitenkin arvioitava ennen muuta sen tiedon valossa, joka oli olemassa siinä vaiheessa, kun kantelijalle oltiin etsimässä työtilaa.

Työnantajan tiedossa oli jo alun pitäenkin ollut, että musiikkisalin läheisyys aiheuttaa meluhaittaa mainitussa tilassa työskentelylle. Myös ilmastoinnin puuttumisen kokonaan olisi mielestäni tullut olla heti havaittavissa.

Koska työturvallisuuslaki asettaa työnantajalle veloitteita muun muassa työtilojen turvallisuuden suhteen, työturvallisuuslain tavoitteiden mukaista ei mielestäni ollut se, että kantelijalle ylipäätään edes tarjottiin työtilaksi muiden vaihtoehtojen ohella paikkaa, jonka sopimattomuudesta työskentelyyn työnantaja jo alun alkaenkin oli – tai ainakin sen olisi tullut olla – tietoinen. Näin on siksi, että työnantajan lakisääteisenä velvollisuutena on huolehtia työntekijöidensä työturvallisuudesta eikä tästä veloitteesta mielestäni voida poiketa työntekijän suostumuksellakaan.

Kaupungin menettelyn moitittavuuden arvioinnissa olen kuitenkin ottanut lieventävinä seikkoina huomioon yhtäältä sen, ettei kantelijaa ollut työnjohdollisin määräyksin suoranaisesti velvoitettu sijoittautumaan nimenomaan kyseiseen ongelmalliseen tilaan ja toisaalta sen, että hänelle oli tarjottu mahdollisuutta työskennellä myös kotona niin halutessaan. Toisaalta korostan kuitenkin tällaisenkin järjestelyn olevan ongelmallinen, koska se voi tosiasiallisesti johtaa työntekijän eristämiseen muusta työyhteisöstä ja siten henkisen työsuojelun tavoitteiden kanssa ristiriitaiseen lopputulokseen.

Mitä tulee siihen, oliko kaupunki työnantajana laiminlyönyt velvollisuutensa ryhtyä toimenpiteisiin kantelijan tekemien työtilaansa koskeneiden ilmoitusten johdosta, totean kantelijan kertomansa mukaan raportoineen puutteista jo lokakuusta 2002 lähtien työnantajalleen, kun taas hallintopäällikkö kertoi, ettei hänen hallintopäällikkönä oloaikanaan kantelija ollut ottanut esiin työtilaan liittyneitä ongelmia. Toisaalta hän kertoi olleensa hallintopäällikkönä vasta vuoden 2004 alusta lukien, joten nähdäkseni ei sinänsä ole poissuljettua, etteikö asiasta olisi jollekulle raportoitu tätä aiemmin. Toisaalta kantelija ei yksilöinyt, kenelle hän oli asiasta ilmoittanut. Edellä todetun perusteella en katso voivani ottaa asiaan tässä suhteessa enemmälti kantaa.

3.4

Johtopäätös

Johtopäätökseni on, ettei Tampereen kaupungin voida katsoa menetelleen asiassa suoranaisesti lainvastaisella tavalla.

Totean menettelyn kuitenkin olleen edellä kohdasta 3.3. ilmenevällä tavalla kritiikille alttiin. Kantelijalle ei nimittäin olisi mielestäni tullut tarjota vaihtoehtoiseksi työtilaksi huonetta, joka jo alun perin saattoi olla ongelmallinen työturvallisuuslain kannalta ja joka sittemmin oli työsuojelutarkastuksessa sellaiseksi myös tosiasiallisesti osoittautunut. Saatan tämän käsitykseni Tampereen kaupungin tietoon.

4

TOIMENPITEET

Saatan edellä kohdassa 3.4 esittämäni käsityksen Tampereen kaupungin menettelystä sen tietoon.

Tässä tarkoituksessa lähetän jäljennöksen tästä päätöksestäni Tampereen kaupunginhallitukselle.